

TÜRKİYE'DE YATIRIM EĞİLİMLERİ

Nilgün Ulusoy
Tekstil Danışmanlık Servisi, İSTANBUL

1995 yılında Türkiye'nin tekstil ve konfeksiyon yatırımlarında büyük artış gözlenmiştir. En büyük yatırım pamuk ipliği ve örme sektörlerinde olmuştur. Bunda Gümrük Birliği sonrasında bazı teşviklerin kaldırılabilceği endişesi rol oynamıştır. Böylece Türkiye 1995'te yuvarlak örme makinelerinin iplik ihtiyacını karşılayan "open-end" yatırımlarında dünyada birinci sıraya yerleşmiştir. Diğer yandan, hem pamuk ipliği, hem de yuvarlak örme sektöründe önemli kapasite fazlalığı oluşmuştur.

INVESTMENT TRENDS IN TURKEY

In 1995 high increases were observed in textiles and clothing investments of Turkey. The largest investments were in the cotton yarn and knitting sectors. In this, the fear of some of the incentives to be ended following the customs unions played a big part. As a result, Turkey attained the first place in the world open-end spinning investments, which meet the yarn requirement of the circular knitting machines. On the other hand, a surplus capacity was created both in the cotton yarn and circular knitting sectors.

1. GİRİŞ

Geçmiş 1920'lere kadar uzanan Türk tekstil sektörü, 1950'lerden itibaren tekstil, 1970'lerden itibaren konfeksiyon ihracatçısı kimliğine kavuşmaya başlamıştır. Tekstil ve konfeksiyon üretimi Türkiye toplam üretiminin %10'luk bölümüne karşılık gelirken, Türkiye toplam ihracatındaki payı % 38.5'u bulmaktadır.

Rahat bir giysi olarak kullanılan örme eşyanın tarihçesi M.Ö. 5. yüzyıla kadar uzanmaktadır. Mısır'da bulunan kalıntılar ileri de recede el örgüsünün o tarihlerde de popüler olduğunu göstermektedir. Dokunmuş kumaş ile karşılaştırıldığında örme kumaşın en önemli karakteristiklerinin esneme ve vücutun şeklini alma olduğu söylenebilir.

Tekstil sanayinin gelişimi içinde örme makinelerinde teknolojik olarak büyük yenilikler meydana gelmiş ve üretim kolaylığı, modanın kolaylıkla aplikasyonu, şıklık ve rahatlığın bir arada elde edilebilmesi gibi önemli faktörlerin de etkileriyle örme kumaş dış giyimde popüler bir duruma gelmiştir.

2. TÜRKİYE TİCARETİ VE ÖRMENİN KONUMU

1995 yılında 2.6 milyar \$ olan tekstil + konfeksiyon ithalatının % 98'lik bölümünü tekstil ithalatının, 8.3 milyar \$ olan tekstil + konfeksiyon ihracatının % 74'lük bölümünü ise konfeksiyon ihracatının oluşturduğu gözlenmiştir. (Tablo 2.1 - Tablo 2.2)

Miktar ve değer bazında pamuklu örme ve dokuma kumaş, giyim eşyası ithalatı yıllar itibari ile Tablo 2.3-2.5'de gösterilmektedir.

- Artma eğiliminde olan örme kumaş ve giyim eşyası ithalatı 1995 yılında azalmıştır.

- Örme kumaş ithalatının en büyük payları % 26.3 Tayvan, %23.9 Serbest Bölgelerdir. Örme giyim eşyası ithalatının % 56.7'i Avrupa Birliğinden (AB) yapılmıştır.

- Toplam konfeksiyon ithalatının içinde AB'nin payı miktar olarak % 46.1, değer olarak % 72.2'dir.

- Birim ithalat fiatların eğilimine bakıldığında 1995 yılında tekstil ve konfeksiyonda ortalama birim ithal fiatının önemli ölçüde arttığı gö-

rülmektedir. Hammadde fiatlarındaki artış önemli rol oynamıştır.

Miktar ve değer bazında pamuklu örme ve dokuma kumaş ve giyim eşyası ihracatı Tablo 2.6-2.8'de gösterilmektedir.

- 1994 yılında artma eğiliminde olan örme kumaş ihracatı 1995 yılında miktar bazında % 49.2 gerilemiştir.

- Artma eğiliminde olan örme giyim eşyası ihracatı, 1995 yılında da %8.1 oranında artmıştır.

Örme kumaş ihracatının % 55.2'si AB'ye, % 12.7'si Serbest Bölgelere, %12.5'i İsrail'e yapılmıştır. Örme giyim eşyası olarak ihracat yapılan önemli ülkeler Almanya (%44.4), ABD (% 13.8), Fransa (% 6.8) ve İngiltere (% 6.6)'dır.

- AB'nin Birlik dışı ülkelere yaptığı konfeksiyon ithalatı içinde Türkiye'nin payı 1994 yılında % 9.7 olmuştur.

- Türkiye konfeksiyon ihracatında örme giyim eşyasının dokuma giyim eşyasına göre hem miktar hem değer bazında daha yüksek olduğu görülmektedir.

1990-95 TÜRKİYE TEKSTİL VE KONFEKSİYON İTHALATI (1'000 \$)

TABLO 2.1:

Yıl	Konfeksiyon	Top. İth.'da	Tekstil	Top. İth.'da	Teks+Konf.	Topl. İth.'da
	İthalatı	Payı (%)	İthalatı	Payı (%)	İthalatı	Payı (%)
1990	17.984	0,08	1.49.012	4,70	1.066.996	4,78
1991	26.516	0,12	872.912	4,14	899.428	4,27
1992	35.067	0,15	1.189.310	5,20	1.224.377	5,35
1993	47.473	0,16	1.591.948	5,40	1.639.421	5,57
1994	36.586	0,15	1.600.698	6,87	1.637.284	7,03
1995	59.279	0,16	2.621.797	7,34	2.681.076	7,50

KAYNAK:İTKİB

1990-95 TÜRKİYE TEKSTİL VE KONFEKSİYON İHRACATI (1'000 \$)

TABLO 2.2:

Yıl	Konfeksiyon	Top. İhr.'da	Tekstil	Top. İhr.'da	Teks+Konf.	Topl. İhr.'da
	İhracatı	Payı (%)	İhracatı	Payı (%)	İhracatı	Payı (%)
1990	2.898.349	22	1.424.249	11	4.322.598	33
1991	3.219.350	24	1.374.357	10	4.593.707	34
1992	4.009.615	28	1.369.322	10	5.378.937	37
1993	4.157.997	27	1.457.490	9	5.615.487	37
1994	4.490.043	25	1.944.818	11	6.343.861	36
1995	6.188.502	29	2.130.665	10	8.319.167	38

KAYNAK:İTKİB

TÜRKİYE İTHALATI (Bin Ton)

TABLO 2.3:

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	Değişimi (%)
Pamuklu Dokuma	16,6	13	13,8	26,9	29,8	48,5	63,0
Örme Kumaş	0,7	0,8	2,6	5,6	15,4	8,3	-45,9
Konfeksiyon (1)	0,9	1,1	1,5	3,5	2,6	3,1	19,5
Örme Giyim Eşyası	0,2	0,3	0,3	1	1	0,7	-24,5
Dokumadan Giyim Eşyası	0,2	0,5	0,5	1,4	0,7	1,1	50,9
Hazır Ürün	0,5	0,4	0,8	1,2	0,9	1,3	39,9

KAYNAK:TSKB

TÜRKİYE İTHALATI (Milyon \$)

TABLO 2.4:

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	Değişimi (%)
Pamuklu Dokuma	71,9	57,6	65,5	112,3	141,9	281,2	98,1
Örme Kumaş	6,8	9,3	19,7	33,8	90,6	64,2	-29,1
Konfeksiyon (1)	17,1	25,5	32,7	44,9	33,1	54,1	63,5
Örme Giyim Eşyası	7,2	9,6	10,6	14,7	9,2	14,0	52,7
Dokumadan Giyim Eşyası	5,9	13,1	14,8	23,2	19,6	27,6	40,8
Hazır Ürün	4	2,8	7,3	7	4,3	12,5	189,3

KAYNAK:TSKB

BİRİM İTHAL FİYATI (\$/Kg)

TABLO 2.5:

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	Değişimi (%)
Pamuklu Dokuma	4,34	4,44	4,74	4,18	4,77	5,79	21,5
Örme Kumaş	10,36	10,96	7,71	6,06	5,88	7,70	31
Konfeksiyon (1)	18,37	22,82	21,5	12,76	12,68	17,35	36,8
Örme Giyim Eşyası	34,41	36,01	33,56	15,05	9,65	19,53	102,3
Dokumadan Giyim Eşyası	25,56	27,28	32,75	16,76	26,88	25,10	-6,7
Hazır Ürün	8,16	7,55	9,69	6,03	4,65	9,62	106,8

KAYNAK:TSKB

(1) Büyük çoğunluğu polipropilen ve polietilen olan torba, çuvalar ve kullanılmış eşyalar hariç.
Not: Değişimi bir önceki yılın aynı dönemine göre. Tablolarda pamuk ipliği ve pamuklu sistemde üretilen diğer iplik ve dokumalar gösterilmemiştir.

TÜRKİYE İHRACATI (Bin Ton)

TABLO 2.6:

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	Değişimi (%)
Pamuklu Dokuma	28,5	29,7	34,2	38,1	62,7	50,9	-18,8
Örme Kumaş	7,9	10,5	10,8	10,0	25,8	13,1	-49,2
Konfeksiyon (1)	158,2	181,6	208,9	230,8	268,3	301,8	12,5
Örme Giyim Eşyası	74,4	94,1	117,8	128,3	146,2	158,0	8,1
Dokumadan Giyim Eşyası	54,6	54,0	55,8	68,2	83,1	98,5	18,4
Hazır Ürün	29,2	33,4	35,3	34,3	38,9	45,3	16,5

KAYNAK:TSKB

TÜRKİYE İHRACATI (Milyon \$)

TABLO 2.7:

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	Değişimi (%)
Pamuklu Dokuma	163,0	157,3	181,9	175,1	299,6	330,5	10,3
Örme Kumaş	49,6	66,0	71,9	63,5	140,5	84,4	-39,9
Konfeksiyon (1)	2837,0	3169,4	3947,9	4104,0	4413,4	6068,1	37,5
Örme Giyim Eşyası	1441,6	1779,1	2418,1	2470,0	2581,0	3445,0	33,5
Dokumadan Giyim Eşyası	1174,6	1129,9	1244,5	1371,5	1527,1	2202,1	44,2
Hazır Ürün	220,8	260,4	285,2	262,5	305,3	421,0	37,9

KAYNAK:TSKB

BİRİM İHRAC FİYATI (\$/Kg)

TABLO 2.8:

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	Değişimi (%)
Pamuklu Dokuma	5,71	5,29	5,32	4,59	4,78	6,50	35,9
Örme Kumaş	6,26	6,28	6,68	6,38	5,44	6,43	18,2
Konfeksiyon (1)	17,94	17,46	18,90	17,78	16,45	20,10	22,2
Örme Giyim Eşyası	19,37	18,91	20,52	19,25	17,65	21,80	23,5
Dokumadan Giyim Eşyası	21,52	20,91	22,31	20,11	18,37	22,36	21,7
Hazır Ürün	7,57	7,79	8,09	7,65	7,85	9,29	18,4

KAYNAK:TSKB

(1) Büyük çoğunluğu polipropilen ve polietilen olan torba, çuvalar ve kullanılmış eşyalar hariç.
Not: Değişimi bir önceki yılın aynı dönemine göre. Tablolarda pamuk ipliği ve pamuklu sistemde üretilen diğer iplik ve dokumalar gösterilmemiştir.

TÜRKİYE'NİN ABD'YE İHRACATI

TABLO 2.9:

	1991	1992	1993	1994	1995	Değişimi (%)
Örme Giyim Eşyası	134,3	192,5	204,1	336,3	354,9	5,5
Dokumadan Giyim Eşyası	102,2	122,1	162,8	195,1	231,8	18,8
Hazır Ürün	12,9	19,5	19,9	29,0	30,9	6,6

KAYNAK:TSKB

PAMUKLU SEKTÖRÜNDE İPLİK ARZ-TALEP DENGESİ (TON)

TABLO 2.10:

	Yurtici Nihai Tüketim	İplik	İhracat			Toplam Talep	İthalat	Üretim	Kapasite	KKO %
			Örme	Dokuma	Toplam					
1995	368.754	50.605	197.676	211.524	459.805	828.559	208.559	630.000	1.010.000	62,4
1996	368.754	60.000	207.560	221.850	489.410	858.164	120.000	728.164	1.201.000	60,6
1997	377.973	50.000	224.165	227.111	501.276	879.249	100.000	779.249	1.201.000	64,9
1998	387.422	50.000	242.098	233.216	525.314	912.737	90.000	822.737	1.201.000	68,5
1999	397.108	50.000	261.466	240.234	551.699	948.807	90.000	858.807	1.201.000	71,5

KAYNAK:TSKB

- Pamuklu dokuma kumaşlarda ortalama birim ihrac fiyatı, ortalama birim ithalat fiyatların üzerinde seyrederken, örme kumaşlarda durumu tam tersidir.

- Türkiye'nin ABD'ye örme ve dokumadan giyim eşyası ihracatına baktığımızda 1995 yılında 6 milyar \$ olan Türkiye konfeksiyon ihracatında ABD'nin payı % 7'dir. Bu pazarda örme giyim eşyasının payı % 57'dir. Türkiye ABD ithalatı içinde % 1.6'lık bir paya sahiptir.

Pamuklu sektörde iplik arz-talep dengesine baktığımızda (Tablo 2.10) 1995 yılında toplam 828'559 ton talep edilen ipliğin yaklaşık % 24'ü ihrac olan örme kumaş ve giyim eşyasında kullanılmıştır. Bu payın artarak devam edeceği tahminlenmektedir. Bu tabloda dikkat çekici husus, devam etmekte olan yatırımlar dışında kapasite artırıcı, başka yatırımlar yapılmaması varsayımında bile, iplikte kapasite kullanım oranının 1999 yılında % 72 olacağıdır.

3. YATIRIMLARLA İLGİLİ GELİŞMELER

1995 yılında tekstil ve konfeksiyon sektörüne yapılan yatırımlarda büyük bir artış gözlenmiştir. Sektör AB ile Gümrük Birliği do-

layısı ile olumlu yöndeki beklentilerin etkisiyle yatırım hamlesine girmiştir. Aynı yıl Tekstil ve konfeksiyon sektöründe alınan yatırım teşvik belgelerinin döviz ihtiyacı yaklaşık 18.5 milyar \$ olup, imalat sanayine verilen yatırım teşvikleri içindeki payı % 81 olmuştur. Sektöre 1995 yılında verilen 2'360 adet yatırım teşvik belgelerinin % 66.4'ünü tekstil yatırımları oluşturmaktadır. Bu belgelerin % 44'ünün Marmara Bölgesi'ndeki tekstil ve konfeksiyon yatırımları için verilmiş olduğu görülmektedir. Marmara Bölgesini sırasıyla Ege, Akdeniz, Güneydoğu Anadolu bölgeleri izlemiştir. Toplam yatırım tutarı açısından bakıldığında ise Marmara Bölgesini sırasıyla Güneydoğu Anadolu, Akdeniz ve Ege Bölgeleri izlemektedir. 1995 yılında sektöre verilen yatırım teşvik belgelerinin yarısından fazlası (1'473 tanesi) sadece Aralık ayı içerisinde verilmiştir. Bunda Gümrük Birliği sonrasında bazı teşviklerin kaldırılabilceği endişesi de rol oynamıştır.

Gerçekleşen yatırımların durumuna baktığımızda, Türkiye 1995 yılı tekstil makineleri ithalatında dünyada

- open+end makinelerinde 1.büyük
- ring iplik makinelerinde 3.büyük
- yuvarlak örme makinelerinde 4.büyük
- dokuma makinelerinde 6.büyük ülke olmuştur.

Türkiye'nin tekstil makineleri ithalatı değer bazında tablo 3.3'de gösterilmektedir.

Son 5 yılın yatırım eğilimlerine bakıldığında genel olarak 1991 yılında körfez krizinin etkisiyle, 1994 yılında da mali krizin etkisiyle yatırımlarda azalma görülmektedir. 1995 yılından itibaren ise gümrük birliği sonrasında daha iyi bir gelecek vadeden tekstil ve konfeksiyon sektörüne yatırımların yoğunlaştığı görülmektedir.

1989 yılında % 10 olan örme makineleri ithalat payı 1991 yılına artarak % 16.5 pay ile iplik makinelerinden sonra en fazla yatırım yapılan sektör olmuştur. Bu artış 1995 yılına kadar sürmüştür.

1995 yılında 8.500 adet geniş yuvarlak örme makinesi sevkiyatı yapılmıştır. Bunların % 41'i Asya ülkelerine olmuştur. En büyük yatırımcı ülke 1.531 makina ile ABD olmuştur. ABD'yi izleyen başlıca yatırımcı ülkeler Çin, Türkiye, Brezilya ve Kore olmaktadır. 1995

yılında dünyada ithal edilen geniş yuvarlak örme makinalarının % 40'i tek silindirli, % 48'i tek silindirli, % 48'i çift silindirli, % 12'si elektronik makinalardır.

Üretim sürecinin dokumaya oranla daha basit olması, önemli sabit yatırım parametrelerinin düşük olması (makina, bina...) örme yatırımlarının tercihindeki

önemli faktörlerinden biridir. Örneğin örme ve dokuma yatırımları ekonomik ölçeklerine göre kıyaslandığında;

[*] 12 dokuma tezgahı, işçi açısından minimum ölçektir. Haşıl (625.000 \$) ve çözgü (300.000 \$) makinalarda alınırsa haşıl en az 100 dokuma makinasını, çözgü de en az 75 dokuma makinasını

besleyebileceği için kapasite kullanım oranı oldukça düşük olacaktır.

Yatırımlarda makinaların tam kapasitede kullanılması kabul edilen temel bir prensiptir. Bu bağlamda kıyaslandığında örme kumaş yatırımlarının ekonomik ölçeğinin dokuma kumaş yatırımlarına kıyasla çok daha düşük olduğu ortaya çıkmaktadır.

	Yuvarlak Örme	Dokuma (*)
Makina Fıatı (Ortalama)	83'000 \$ (1 makina)	1'728'000 \$ (12 makina)
Bina (Ortalama)	40 m ² (1 makina)	300 m ² (12 makina)

1995 YILI TEKSTİL VE KONFEKSİYON YATIRIM TEŞVİK BELGELERİNİN SEKTÖREL DAĞILIMI

TABLO 3.1:

Yatırım Yapılan Sektör	Yatırım Adedi	Toplam Yatırım (Milyon TL)	Sabit Yatırım (Milyon TL)	Döviz Kullanım (Bin \$)	İstihdam
Tekstil	1.568	1.282.536.646	1.179.715.343	15.486.948	132.370
Tekstil+Konfeksiyon	397	211.405.260	193.536.070	2.439.524	60.953
Konfeksiyon	330	38.588.261	35.007.114	383.115	43.788
Hazır Eşya	42	9.621.094	8.657.563	105.017	2.585
Tekstil+Hazır Eşya	16	7.370.456	6.866.129	83.782	1.491
Konfeksiyon+Tekstil Hazır	6	4.118.016	3.988.925	44.19	871
Hazır Eşya+Konfeksiyon	1	1.519.383	1.286.910	13.914	300
Toplam	2.360	1.555.159.116	1.429.058.054	18.556.490	242.358

KAYNAK:ITKIB

BÖLGELER İTİBARIYLA 1995 TEKSTİL KONFEKSİYON YATIRIM TEŞVİKLERİ

TABLO 3.2:

Bölgeler	Yatırım Adedi	Toplam Yatırım (Milyon TL)	İstihdam
Marmara	1.037	618.693.418	102.957
Ege	541	176.515.285	44.769
Akdeniz	375	273.118.508	33.330
G.Doğu Anadolu	211	295.710.013	27.331
İç Anadolu	97	99.657.233	14.301
Karadeniz	55	27.824.166	10.868
Doğu Anadolu	44	63.640.493	8.802

KAYNAK:ITKIB

TÜRKİYE'NİN TEKSTİL MAKİNALARI İTHALATI (MİLYON \$)

TABLO 3.3:

	İplik	Dokuma	Örme	Boya-Apre	Konfeksiyon	Toplam
1989	124	92	41	52	49	408
1990	266	161	114	125	95	877
1991	202	55	105	104	67	635
1992	281	80	166	119	68	834
1993	400	120	182	168	98	1.121
1994	199	59	114	109	58	690
1995	535	257	232	189	149	1.544

KAYNAK:TSKB

**1995 YILINDA YUVARLAK ÖRME MAKİNELERİ
SEVKİYATININ KITALARA GÖRE DAĞILIMI VE TÜRKİYE'NİN YERİ**

TABLO 3.4:

Kıta	1995'te Yuvarlak Örme Makinesi Sevkiyatı					
	Tek Silindir		Çift Silindir		Elektronik	Toplam
	24"e kadar	26" üzerinde	24"e kadar	26" üzerinde		
Afrika	17	64	5	100	18	204
Kuzey Amerika	461	400	383	528	152	1.924
Güney Amerika	21	296	16	292	126	751
Asya & Okyonusya	283	1.079	533	1.278	357	3.530
Avrupa-Doğu	13	38	-	9	7	67
Avrupa-Batı	51	217	52	533	241	1.094
Avrupa-TÜRKİYE	68	420	20	294	141	943
Toplam	914	2.514	1.009	3.034	1.042	8.513

KAYNAK:ITKİB

**1995'TE YUVARLAK ÖRME MAKİNELERİ
ALANINDA EN BÜYÜK YATIRIM YAPAN ÜLKELER SIRALAMASI**

TABLO 3.5:

Sıra	Ülke	1995'te Yuvarlak Örme Makinesi Sevkiyatı					
		Tek Silindir		Çift Silindir		Elektronik	Toplam
		24"e kadar	26" üzerinde	24"e kadar	26" üzerinde		
1	A.B.D.	350	295	349	426	111	1.531
2	Çin	46	367	305	437	68	1.223
3	Türkiye	68	420	20	294	141	943
4	Brezilya	7	212	5	242	108	574
5	Kore	42	58	82	215	29	426
6	İtalya	9	72	29	120	77	307
7	Hindistan	83	97	12	103	4	299
8	Tayland	15	73	6	165	35	284
9	Endonezya	12	78	14	49	49	202
10	Fransa	4	26	3	100	55	188

KAYNAK: Tekstil İşveren Dergisi

4. SONUÇ

Türkiye'de genel olarak bakıldığında yatırımların 1990-1995 yılları arasında 1994 yılındaki mali kriz nedeniyle olan düşme gözardı edilirse, değer bazında %75 oranında arttığı gözlenmektedir (Tablo 3.3)

Geçtiğimiz yıl en fazla yatırım, büyük çoğunluğu örme sektörünün girdisini teşkil eden open-end iplik yatırımları olmuştur. 1996 yılında da open-end yatırımlarının özellikle GAP yöresinde yoğunlaşacağı tahmin edilmektedir. İç Anadolu ve Marmara Böl-

gesi bu konuda yatırım yapılan diğer önemli yerlerdir.

Pamuklu örme küçük ve orta büyüklükteki işletmeler için canlılığını korumaktadır. Her ne kadar ekonomik ölçeği yüksek kalsa da dokuma üzerine küçük ve orta büyüklükteki işletme yatırımları da sürmektedir. (12, 24, 48 tezgah gibi)

Sektördeki yatırımcılar iki tip sanayici grubundan oluşmaktadır. Birinci grup sektörde faaliyet gösteren ve özellikle 1993, 1994 yıllarında oluşan sermaye birikimlerini yatırıma dönüştürenler; ikin-

ci grup, gümrük biriliğinin getireceği avantajlardan etkilenecekleri tekstil kökenli olmamalarına rağmen sermaye birikimlerini tekstile aktaran sanayicilerden meydana gelmiştir. Şu anda birinci grup yatırımcılar entegrasyon ve tevsii yatırımlarına eğilim göstermektedirler. İkinci grup ise, Türkiye'de kapasite fazlası olmasına karşın yatırım ve işletme kolaylığı sebebiyle open-end yatırımlarına rağbet etmektedir.

Türkiye'de kısa ve orta vadede beklenen ince, katma değerli, Batı Avrupa pazarına yönelik modern

iplik yatırımları ile yine ince katma değeri yüksek dış giyimlik kumaşların dokuma ve terbiyesinin diğer tekstil alt sektörlerine göre daha fazla ilgi çekeceğidir. Bunun da sebebi Türk tekstilcisinin ileriye dönük kota avantajını en iyi şekilde kullanıp, başta Uzak Doğu ülkeleri olmak üzere diğer rakip ülkeleri karşı katma değerli ürünlerde rekabet gücünü artırmaktır.

KAYNAKÇA

1. "Türk Tekstil ve Konfeksiyon Sektörü, Temmuz 1996, İTKİB Genel Sekreterliği, AR&GE MEVZUAT ŞUBESİ
2. Özer, A., Temmuz 1996, "Pamuklu Sektör Raporu", Türkiye Sınai Kalkınma Bankası
3. Tekstil Danışmanlık Servisi Çalışma Notları 1996.